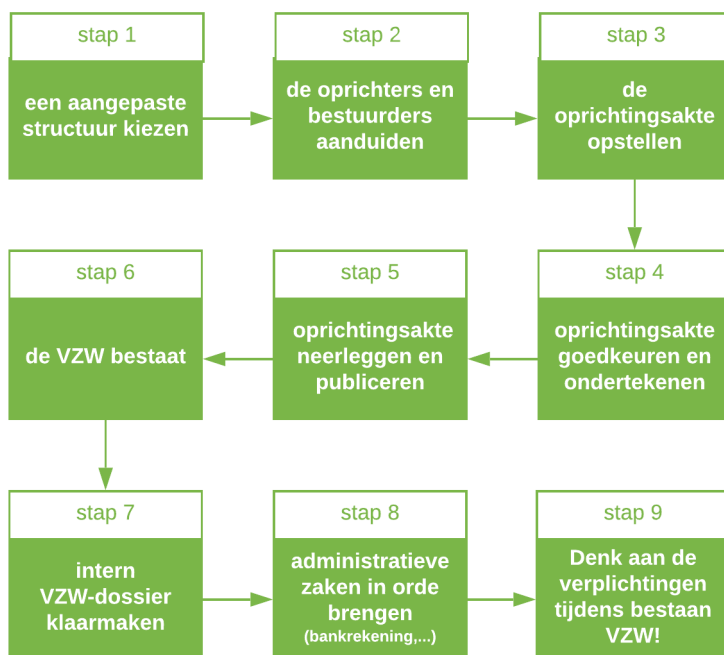

4. De oprichting van een VZW

Eenmaal de beslissing genomen is om een VZW op te richten, kan men aan de slag. Volgende negen stappen moeten zorgvuldig worden doorlopen.

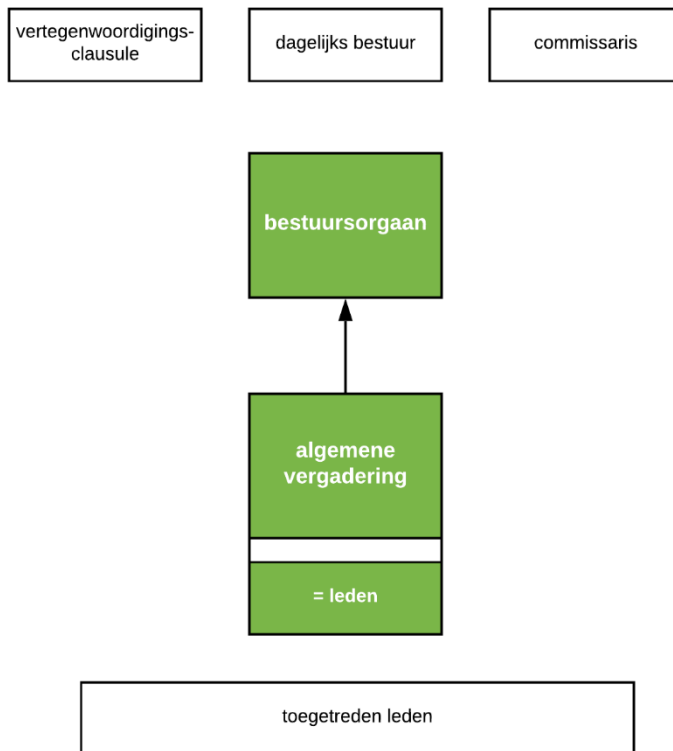

STAP 1: een aangepaste structuur kiezen

De eerste keuze die gemaakt moet worden is de structuur van de VZW. Men kan kiezen uit een aantal mogelijkheden.

Algemeen

Een VZW bestaat verplicht uit een algemene vergadering en een bestuursorgaan (= nieuwe naam voor de vroegere “raad van bestuur of raad van beheer”). Daarnaast kan men vrijwillig een aantal andere organen voorzien.

Verplicht: algemene vergadering

De algemene vergadering bestaat uit de werkende of effectieve leden. Deze leden worden uitgenodigd voor de algemene vergadering en kunnen er stemmen. De algemene vergadering heeft een aantal exclusieve bevoegdheden. De meeste bekende zijn: jaarlijkse goedkeuring van de begroting en jaarrekening en het benoemen en ontslaan van de bestuurders.

Verplicht: bestuursorgaan

Het bestuursorgaan bestuurt de VZW. Hier worden de beslissingen genomen (bv. het sluiten van contracten).

Optie: toegetreden leden

Indien er veel leden zijn, dan is het ten eerste aan te raden deze leden op te splitsen in enerzijds de werkende leden, die lid zijn van de algemene vergadering, en anderzijds de toegetreden leden, die een band hebben met de VZW omdat ze bv. gebruik maken van de diensten van de VZW, maar geen lid zijn van de algemene vergadering.

Optie: dagelijks bestuur

Indien het bestuursorgaan bestaat uit relatief veel bestuurders, de VZW veel activiteiten heeft, de VZW groot van omvang is, en/of die bestuurders niet snel fysiek kunnen samenkomen, is een dagelijks bestuur te overwegen. Op die manier kunnen dringende beslissingen, beslissingen van minder belang en dagdagelijkse beslissingen vlot genomen worden.

Optie: commissaris

Een commissaris (bedrijfsrevisor) is alleen verplicht voor de grote VZW (verder in deze brochure onder het deel “boekhouding” wordt uitgelegd wanneer men een “grote VZW” is). Wij raden aan het ook daar bij te houden en deze niet vrijwillig te voorzien voor de zeer kleine en kleine VZW.

Optie: vertegenwoordigingsclausule

Tenslotte is een algemene vertegenwoordigingsclausule een aanrader voor elke VZW. Op die manier kunnen contracten, officiële documenten, enz. vlot getekend worden zonder dat de meerderheid van de bestuurders een handtekening moet zetten. Daarnaast valt te overwegen om desgevallend bijzondere volmachten te voorzien voor bijvoorbeeld directie, personeel, ... Dit kan door een “delegatiematrix”.

Let op! Elk van de onderdelen in de structuur van de VZW die in bovenstaand schema zijn voorzien moeten uitdrukkelijk in de statuten worden opgenomen indien men ze wenst in te voeren. Men kan ze ook nu al in de statuten opnemen en pas later concreet invullen met personen. Dat bespaart een statutenwijziging (wat toch een zware procedure is).

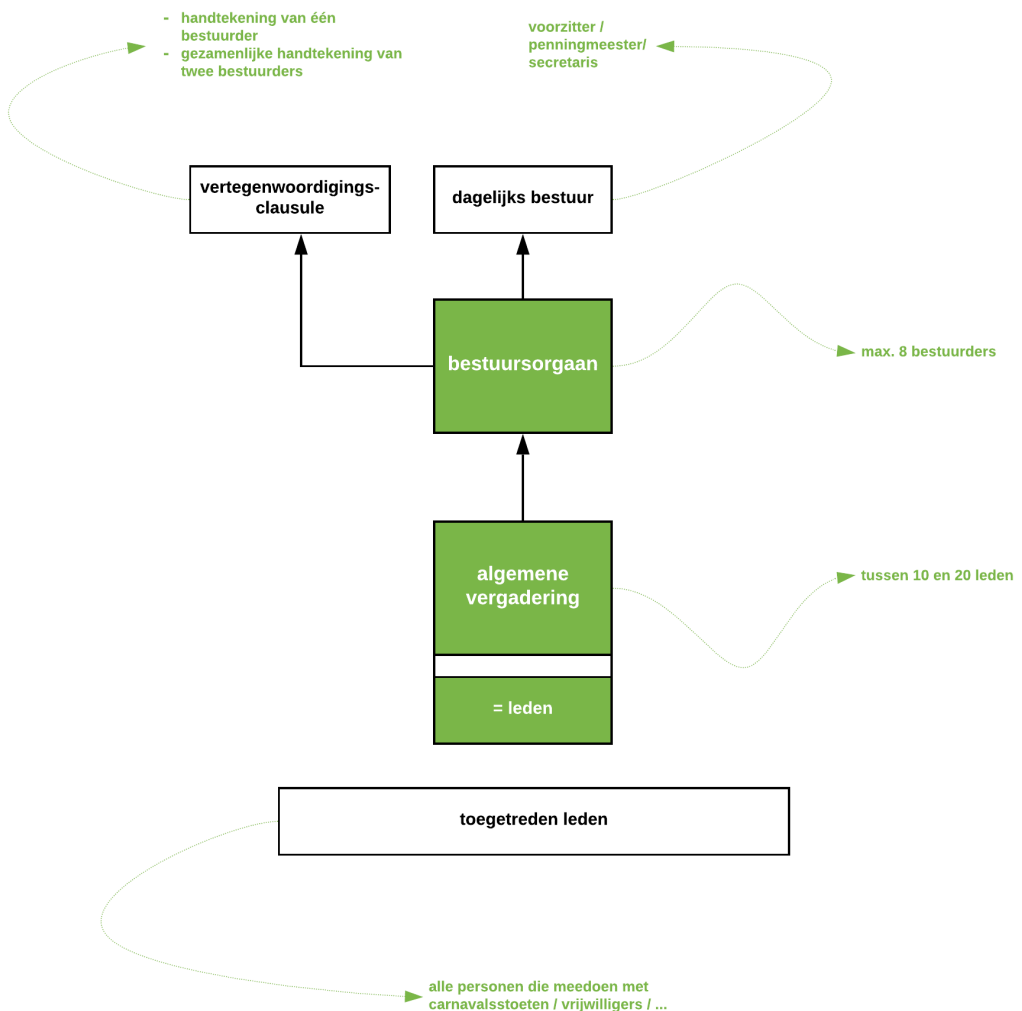
Wat is nu de ideale structuur voor een carnavalsvereniging?

Voor een gemiddelde carnavalsvereniging, raden wij volgende structuur aan:

- Toegetreden leden: de leden die meedoen met carnavalstoeten, eventuele vrijwilligers die helpen op activiteiten

- (werkende) leden, die lid zijn van de algemene vergadering: maximum een 20-tal leden die zich meer willen engageren
- Bestuurders: een 10-tal personen die de kern uitmaken
- Dagelijks bestuur: voorzitter, secretaris en penningmeester
- Vertegenwoordigingsclausule: de handtekening van één bestuurder / gezamenlijke handtekening van twee bestuurders

STAP 2: verzamel gegevens van de oprichters en (dagelijks) bestuurders

Vooraf vraag je je best af wie er oprichter gaat zijn en wie er vanaf de start bestuurder wordt.

Oprichters

Minstens twee oprichters

Om een VZW te starten, zijn er minstens twee oprichters nodig. Dat kunnen natuurlijke personen zijn of rechtspersonen (bv. een andere VZW,...).

De oprichters zijn de eerste (werkende of vaste) leden van de VZW en vormen de algemene vergadering. Na de oprichting kunnen bijkomende (werkende of vaste) leden worden aangenomen volgens de procedure die in de statuten is vastgelegd.

Verzamel gegevens oprichters

Verzamel de naam, voornaam en woonplaats (natuurlijke personen) of naam, rechtsvorm, adres zetel en ondernemingsnummer (rechtspersonen) van de oprichters. De gegevens van de oprichters moeten immers worden vermeld in het begin van de oprichtingsakte.

- Let op: als een rechtspersoon oprichter is, dan moet die rechtspersoon vertegenwoordigd worden door één of meerdere natuurlijke personen die de oprichtingsakte kunnen tekenen.

Bestuurders

Minstens 2 bestuurders

Een VZW bestaat uit een bestuursorgaan van minstens twee bestuurders. Deze personen (natuurlijke personen of rechtspersonen) worden bij de oprichting benoemd door de oprichtingsvergadering. Indien men kiest voor een dagelijks bestuur (is niet verplicht), dan moet later ook het dagelijks bestuur benoemd worden.

Vaste vertegenwoordiger

Indien er rechtspersonen worden of werden benoemd tot bestuurder of dagelijks bestuurder, moet men onder de nieuwe wetgeving zorgen dat er een vaste vertegenwoordiger wordt aangeduid. Deze persoon moet ook bekend gemaakt worden (op dezelfde manier als een bestuurder).

Voorbeeld

In een VZW bestaat het bestuursorgaan uit drie andere VZW's. Sinds het nieuwe Wetboek moeten deze bestuurders-rechtspersonen een vaste vertegenwoordiger aanduiden. Deze persoon moet ook met naam en toenaam bekend gemaakt worden in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad

Verzamel gegevens (dagelijks) bestuurders en vaste vertegenwoordigers

Verzamel nu reeds de naam, voornaam en woonplaats, rijksregisternummer (natuurlijke personen) of naam, rechtsvorm, adres zetel en ondernemingsnummer (rechtspersonen) van de (dagelijks) bestuurders en vaste vertegenwoordigers.

STAP 3: de oprichtingsakte (inclusief statuten) opstellen

Wat?

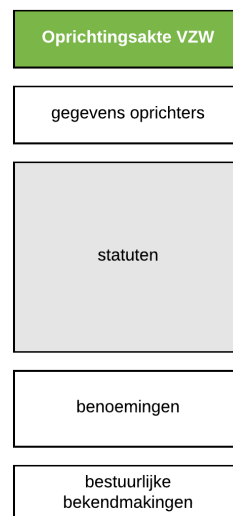
De oprichting van een VZW moet schriftelijk gebeuren: ofwel door een authentieke akte (met tussenkomst notaris), ofwel door een onderhandse akte (zonder tussenkomst van een notaris). In dat laatste geval volstaan twee exemplaren van de oprichtingsakte, ondertekend door alle oprichters.

Onderdelen

De oprichtingsakte bestaat uit enkele onderdelen:

- De gegevens van de oprichters
- De statuten
- De benoemingen van bestuurders (en eventueel dagelijks bestuurders, commissaris)
- Eventueel “bestuurlijke bekendmakingen”, dat zijn gegevens die bekend gemaakt moeten worden, maar niet in de statuten zijn opgenomen om ze nadien makkelijker te kunnen wijzigen (zoals het volledige adres, eventueel het e-mailadres, de website,...: zie verder).

Deze onderdelen kunnen nadien (uitgezonderd de “oprichters”) gewijzigd worden.

De gegevens van de oprichters

De gegevens van de oprichters hebben we reeds in “STAP 2” verzameld. Deze worden nu in de oprichtingsakte vermeld.

Statuten

Wat?

De statuten kan men omschrijven als “het geheel van formele regels die men in een VZW afsprekt en neerschrijft en waaraan de VZW en haar leden, bestuurders, ... gedurende het bestaan van de VZW onderworpen zijn.” De statuten maken deel uit van het contract dat elk lid afsluit met de VZW wanneer hij of zij toetreedt tot de VZW.

Inhoud

De statuten moeten in de eerste plaats een deel verplichte vermeldingen bevatten:

verplichte clausules statuten volgens het nieuwe Wetboek	uitleg
de naam	dit mag geen naam zijn die reeds bestaat Je mag niet de term “stichting” gebruiken in je naam omdat dit een andere juridische vorm is.
het gewest waarin de zetel van de VZW is gevestigd	= <u>nieuw</u> , vroeger was het hele adres verplicht én het gerechtelijk arrondissement van de zetel van de VZW.
volledige adres maatschappelijke zetel VZW	het is niet meer verplicht dat het hele adres van de VZW in de statuten moet worden opgenomen (= aan te raden, dan kan het makkelijker gewijzigd worden door het bestuursorgaan) Men kan vrijwillig het volledige adres toch nog in de statuten zetten.
het minimumaantal leden	het wettelijk minimum is 2 (vroeger 3)
de precieze omschrijving van het belangeloos doel dat zij nastreeft en van de activiteiten die zij tot voorwerp heeft	dit is de reden waarom de VZW werd opgericht en de activiteiten die ze wil uitoefenen. De VZW moet zich hieraan houden en kan dus niet buiten haar doel handelen.
informatie over de leden en toegetreten leden van de VZW	de statuten moeten duidelijk aangeven wat de voorwaarden zijn om tot de VZW toe te treden en/of uit te treden als lid of toegetreten lid.
de bevoegdheden van de algemene vergadering,	deze vloeien voort uit de wet (zie verder)
de wijze van bijeenroeping van de algemene vergadering	de statuten moeten bepalen op welke manier de algemene vergadering moet worden bijeengeroepen. Nieuw is dat dat minstens 15 dagen (i.p.v. 8 dagen) voor de datum van de algemene vergadering moet gebeuren. De agenda tevens worden overgemaakt.
besluiten van de algemene vergadering	de statuten moeten bepalen hoe de besluiten van de algemene vergadering aan de leden en aan derden ter kennis worden gebracht
de wijze van benoeming en beëindiging van het mandaat van bestuurder	de statuten moeten bepalen hoe bestuurders door de algemene vergadering moeten worden benoemd en hoe het mandaat van bestuurder stopt (afzetting, vrijwillig ontslag,...)
vertegenwoordigingsclausule	indien men ervoor kiest om de VZW te kunnen laten vertegenwoordigen door één of meer bestuurders, dan moet dat expliciet in de statuten zijn opgenomen (= één- of meerhandtekeningclausule)
de wijze van benoeming en beëindiging van het mandaat van dagelijks bestuurder (indien men een dagelijks bestuur voorziet)	idem als bij bestuurders

+ de manier van beslissen	+ men moet aangeven hoe het dagelijks bestuur haar bevoegdheden uitoefent: alleen, gezamenlijk of als college (minstens de helft is aanwezig en de meerderheid beslist)
lidgeld	het maximumbedrag van de bijdragen of van de stortingen ten laste van de leden moet in de statuten worden opgenomen. Indien men wil dat lidgelden of een deel ervan terug worden gestort bij het verlaten van de VZW, dan moet dat expliciet in de statuten staan. Let op: met lidgeld worden niet de bijdragen bedoeld die leden betalen om deel te nemen aan specifieke activiteiten
bestemming netto-actief	bij ontbinding van de VZW moet het netto-actief worden overgedragen aan een belangeloos doel (niet aan de leden of bestuurders!). De bestemming moet in de statuten worden vermeld. Indien dat niet het geval is, zal de algemene vergadering bij ontbinding in principe dat doel bepalen.
duur van de VZW	als de VZW voor bepaalde duur wordt opgericht, dan moet dat in de statuten, worden vermeld. Het is ook mogelijk dat een VZW voor een bepaald project wordt opgericht.

Wat zijn de sancties voor onvolledige statuten?

Dan kan de nietigheid van een VZW uitgesproken worden door de rechtbank. Dat is het geval:

- wanneer de statuten de naam, het gewest, de precieze omschrijving van het belangeloos doel en van de activiteiten die ze voorwerp heeft niet bevatten
- wanneer het doel of het voorwerp waarvoor zij is opgericht, of haar werkelijk doel of voorwerp, strijdig is met de wet of met de openbare orde

Elke belanghebbende kan de nietigheid vragen. Enkel de rechter kan de nietigheid uitspreken.

Buiten de wettelijk verplichte clausules is men vrij om nog bijkomende bepalingen te voorzien:

- Vaak worden bepalingen uit het Wetboek overgenomen om de statuten leesbaar en nuttig te maken (alhoewel die bepalingen niet verplicht op te nemen zijn);
- Daarnaast kan men via bepaalde clausules de statuten perfect op maat van de VZW snijden. Het nieuwe Wetboek geeft hier extra inspiratie.

optionele clausules statuten volgens het nieuwe Wetboek ³	uitleg
website VZW	alternatief: niet in de statuten, maar bij "bestuurlijke bekendmakingen" (zie verder)
e-mailadres VZW	alternatief: niet in de statuten, maar bij "bestuurlijke bekendmakingen" (zie verder)
de nauwkeurige aanduiding van het adres VZW	alternatief: niet in de statuten, maar bij "bestuurlijke bekendmakingen" (zie verder)
uitsluiten of beperken van de mogelijkheid van het bestuursorgaan om op een eenvoudige manier het adres van de VZW te wijzigen (hetzij door een statutenwijziging, hetzij door een beslissing)	= nieuw
intern reglement door het bestuursorgaan	= nieuw, enkel mogelijk als de statuten dit voorzien + statuten moeten verwijzing bevatten naar laatst goedgekeurde versie hiervan. Indien men wijzigt, kan bestuursorgaan verwijzing in de statuten aanpassen en openbaar maken
toegetreden leden, naast de leden	= idem
gronden van ontbinding & regels rond vereffening	= idem
vrijwillige aanstelling commissaris (bedrijfsrevisor) door kleine VZW	= idem
uitsluiting mogelijkheid coöptatie bestuurders	= nieuw, vroeger absoluut verboden, nu toegelaten onder voorwaarden, tenzij in de statuten uitgesloten.
meerhandtekeningclausule	= idem, maar heet nu "vertegenwoordigingsclausule"
uitsluiting mogelijkheid van eenparig schriftelijk besluit bestuursorgaan	= nieuw, vroeger was dit niet geregeld, nu is eenparige schriftelijke besluitvorming mogelijk, tenzij in de statuten uitgesloten.
volmachten door bestuurders in het bestuursorgaan	is mogelijk indien toegelaten in de statuten
volmachten door leden in algemene vergadering door een niet-lid	is mogelijk indien toegelaten in de statuten
voorzien in een dagelijks bestuur	= idem
afwijking op het algemeen principe van gelijk stemrecht leden algemene vergadering	= idem
de statuten kunnen evenwel bepalen dat de leden een recht op terugkeer van hun inbreng hebben	= idem

Ten slotte staat het elke VZW steeds vrij om strengere clausules te voorzien.

³ Dit is geen volledige opsomming

Voorbeeld:

Wettelijk gezien is er voor een gewone statutenwijziging een meerderheid van 2/3 van de uitgebrachte stemmen vereist. Het staat de VZW vrij om dit aantal in de statuten op te trekken tot bijvoorbeeld 3/4 van de uitgebrachte stemmen.

Voorbeeld

De minimum termijn om de algemene vergadering samen te roepen is 15 dagen. Het staat de VZW vrij om deze termijn in de statuten te verlengen (bv. 21 dagen).

TIP:

Je kan modelstatuten terugvinden op www.fenvlaanderen.be

Benoemingen van (dagelijks) bestuurders/ aanduiden vaste vertegenwoordigers

In het derde deel van de oprichtingsakte worden de benoemingen vermeld van:

- De bestuurders (door de oprichtingsvergadering)
- De eventuele dagelijks bestuurders (tijdens de eerste bijeenkomst van het bestuursorgaan onmiddellijk na de oprichtingsvergadering)

Ook worden de vaste vertegenwoordigers vermeld (indien die er zijn).

Bestuurlijke bekendmakingen

In het vierde deel van de oprichtingsakte vinden we (eventueel) de bestuurlijke bekendmakingen. Het gaat om volgende gegevens (tenzij die in de statuten zijn opgenomen):

- De vermelding van het volledig adres van de zetel van de VZW
- Websiteadres van de VZW
- E-mailadres van de VZW

- ☐ Het voordeel van bestuurlijke bekendmakingen is dat ze makkelijk door het bestuursorgaan kunnen worden gewijzigd, er geen algemene vergadering moet worden georganiseerd en geen "gecoördineerde versie" van de statuten moet worden gemaakt.

STAP 4: de oprichtingsakte goedkeuren en ondertekenen

Na goedkeuring door de oprichters, moet de oprichtingsakte getekend worden:

- De natuurlijke personen tekenen in eigen naam en vermelden hun naam en voornaam

- De rechtspersonen worden vertegenwoordigd door personen die hiertoe bevoegd zijn (bv door een handtekeningclausule in de statuten van de eigen rechtspersoon) of op vertoon van een specifieke volmacht van de eigen VZW om te mogen tekenen. Hun naam en hun hoedanigheid worden vermeld.

Iedere pagina kan best ook voorzien worden van een “paraf” of korte handtekening.

STAP 5: de oprichtingsakte neerleggen en publiceren

De neerlegging en publicatie van de oprichtingsakte kan op twee manieren gebeuren:

	oprichting “op papier”	“online” oprichting
waar?	Opsturen naar bevoegde griffie ondernemingsrechtbank	www.e-griffie.be
wat doorsturen?	Ondertekende oprichtingsakte (1x) aanvraagformulier ⁴ (3x) uittreksel uit de notulen van: - Benoeming bestuurders - Benoeming dagelijks bestuurders - ...	Een ingescande versie (PDF) van de getekende oprichtingsakte Een “word”-versie van de statuten De naam, voornaam en rijksregisternummer/ ondernemingsnummer van (dagelijks) bestuurders
kostprijs	196,14 euro (2019)*	141,69 euro (2019)*
betaling	Vooraf aan Belgisch Staatsblad BE 48 6792 0055 0227 Effectief betalingsbewijs bijvoegen	Online met VISA

Wordt automatisch doorgegeven aan:

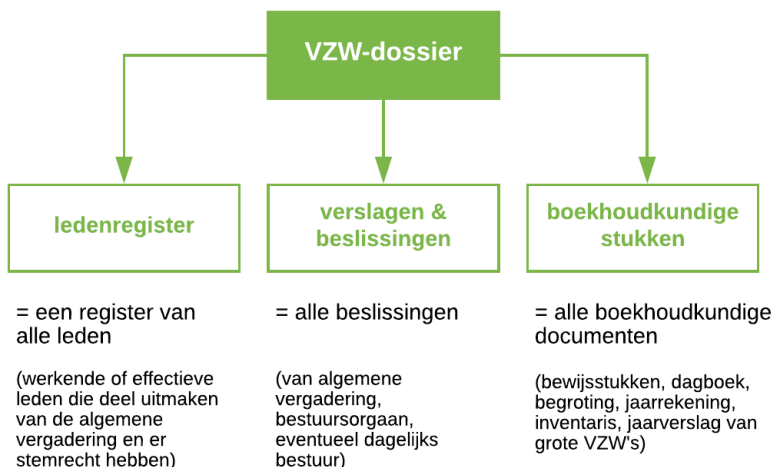
- KBO
- Griffie
- Belgisch Staatsblad

STAP 6: de VZW bestaat

Vanaf de neerlegging van het oprichtingsdossier ter griffie of online, verkrijgt de VZW rechtspersoonlijkheid. Het ondernemingsnummer wordt toegekend. Vanaf dat moment bestaat ze.

⁴ Zie www.staatsblad.be

STAP 7: intern VZW-dossier klaarmaken

Nadien is het noodzakelijk om het intern VZW-dossier klaar te maken.

Actieve leden van FEN kunnen hiervoor de gratis webapplicatie van FEN gebruiken.

STAP 8: administratieve zaken in orde brengen

Vervolgens kan men volgende zaken in orde brengen:

- ☐ Bankrekening openen
- ☐ UBO-register invullen (MyFin)
- ☐ Overnemen verplichtingen die aangegaan werden door bepaalde personen in naam van de "VZW in oprichting" (binnen de 3 maanden na oprichting)
- ☐ BTW-check: indien men BTW-plichtige activiteiten zal verrichten die niet onder de vrijstellingen vallen van art. 44 W.BTW, moet men een BTW aanmelding doen (ev. met aanvragen BTW-vrijstelling kleine ondernemingen wanneer de jaarlijkse omzet uit hoger is dan 25.000 euro).
- ☐ Begroting opstellen voor de rest van het boekjaar
- ☐ ...

STAP 9: denk aan de verplichtingen tijdens het bestaan van de VZW

Zie verder in de brochure